

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Ivstitia Et Contractibvs

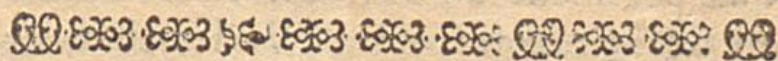
Vindalium, 1646

Sect. I. De deuotione & oratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38850

DE ISVTITIA. CAP. V. 159

secundum quod exhibet Deo debitum famulatum, in his quæ pertinent specialiter ad cultum diuinum, sicut in sacrificiis, obligationibus, & aliis huiusmodi: sanctitas autem dicitur secundum quòd homo non solùm hæc, sed etiam aliarum virtutum opera refert in Deum; vel secundum quod homo se disponit per bona quædam opera, ad cultum diuinum pertinentia.

CAPVT II.

De actibus internis Religionis.

SECTIO I.

De deuotione & oratione.

CONCLUSIO I.

Deuotio est actus Religionis.) Antequam hoc probetur, supponendum est ex S. Thoma 2. 2. quæst. 82. art. 1. deuotionem dici à deuouendo, adeoque aliud nihil esse quàm, voluntatem quandam promptè tradendi se ad

ea, quæ pertinent ad Dei famulatum: quò fit vt deuoti dicantur, qui seipſos quodammodo deuouent Deo, vt ei totaliter ſeruiant. Hoc poſito.

Quòd deuotio ſit actus Religionis probatur art. 2. Nam ad eandem virtutem pertinet facere aliquid, & pròptam voluntatem habere ad illud faciendum; quia vtriuſque actus idem eſt obiectum. Manifeſtum eſt autem quòd operari quæ pertinent ad diuiſum famulatum, ad Religionem ſpectat: Vnde etiam ad eam pertinet, habere promptam voluntatem ad eiſmodi exequenda, quod eſt eſſe deuotum; & ſic patet quòd deuotio eſt actus Religionis.

Notandum autem 1. ex reſponſione 1. ad charitatem pertinere immediatè, quòd homo tradat ſeipſum Deo, adhærendo ei per quandam ſpiritus vnionem; ſed quod homo tradat ſeipſum Deo, ad quædam opera diuini cultus, hoc immediatè pertinere ad Religionem, & mediatè ad charitatem, quæ eſt Religionis principium.

Notandum 2. ex reſponſione ad 2. inter charitatem, & deuotionem eſſe mutuam veluti cauſalitatem, nam charitas deuotionem cauſat, inquantum ex amore redditur aliquis promptus ad

seruiendum amico. Et vicissim per deuotionem charitas nutritur; sicut & quælibet amicitia conseruatur & augetur, per amicabilium operum exercitium, & meditationem.

Notandum 3. ex artc. 3. deuotionem generari ex duplici consideratione quarum vna est ex parte diuinæ bonitatis, & beneficiorū ipsius; hinc enim excitatur dilectio, quæ & proxima deuotionis causa: alia ex parte hominis considerantis suos defectus, per quam excluditur præsumptio, quæ impedit ne quis Deo se subiiciat, dum suæ virtuti innititur.

Notandum 4. ex artc. 4. deuotionem per se spiritualem lætitiā mentis causare & per accidens tristitiā. Nam ex consideratione diuinæ bonitatis, quæ est præcipua deuotionis causa per se sequitur delectatio, iuxta illud Psal. 76. Memor fui Dei, & delectatus sum; sed per accidens hæc consideratio tristitiā quandam causat in iis, qui nondum Deo plenè fruuntur; secundum illud Psal. 41. Sitiuit anima mea ad Deum viuum, & postea sequitur. Fuerunt mihi lachrymæ meæ, &c. Consideratio verò propriorum defectuum, ex qua minùs præcipuè nascitur deuotio, per se quidem nata est

tristitiam causare, nempe recogitando proprios defectus; per accidens autem lætitiã, scilicet propter spem diuinæ subuentionis.

CONCLUSIO II. Oratio est actus Religionis.) De hac agit S. Doctor 2. 2. quæst. 83. per 17. articulos, quorum 1. docet, orationem non esse actum appetitiuæ virtutis, sed rationis; quia oratio hic sumitur pro deprecatione vel petitione; at deprecatio vel petitio ordinationem quandam denotat, prout scilicet homo disponit aliquid, per aliud faciendum; ordinatio autem ad rationem pertinet, ergo & oratio, quæ etiam eadẽ causa vocatur oratio, quasi oris ratio.

Art. 2. docet, conueniens esse orare, non vt diuinam dispositionem immutemus, ea enim immutabilis est, etsi necessitatem non imponat rebus humanis; sed vt impetremus, quod Deus disposuit per orationes sanctorum esse implendum.

Art. 3. docet orationem esse actum Religionis, nam ad Religionem pertinet, reuerentiam, & honorem Deo exhibere. Per orationem autem homo reuerentiam Deo exhibet. In quantum scilicet ei se subiicit, & proficitur orando.

se eo indigere, sicut authore suorum bonorum.

Artic. 4. docet, orationem porrigi alicui dupliciter, 1. quasi per ipsum implendam 2. quasi per ipsum impetrandam: & primo modo orationem porrigi soli Deo, quia omnes orationes nostrae ordinari debent ad gratiam & gloriam consequendam, quam solus Deus dat: secundo verò porrigi sanctis Angelis & hominibus, non ut per eos Deus petitiones nostras cognoscat, sed ut eorum precibus & meritis, orationes nostrae sortiantur effectum.

Artic. 5. docet, nos non debere à Deo petere ea bona, quae possunt malam euentum habere, quibus etiam potest homo bene, aut malè uti, qualia sunt diuitiae, honores, regna, splendida coniugia, &c. sed tantum ea quae malam euentum habere non possunt, seu quibus homo malè uti non potest: bona scilicet quibus beatificamur, & ea quibus beatitudinem meremur. Addit tamen art 6. nos licitè temporalia desiderare, & petere, non quidem principaliter, ut in iis finem constituamus, sed sicut quaedam adminicula quibus iuuamur, ad tendendum in beatitudinem.

Art 7. docet, charitatem requirere.

vt aliis bona optemus, adeoque vt etiam pro iis oremus. Et in resp. ad 3. monet 1. pro peccatoribus orandum esse, vt cōuertantur; pro iustis, vt perseuerent & proficiant. 2. orantes exaudiri pro prædestinatis, non autem pro præscitis ad mortem. Artic. verò 8. ait, orandum esse pro inimicis, ita scilicet vt sit necessitatis, eos non excludere à communibus nostris orationibus, quas pro aliis facimus; quod autem pro eis specialiter oremus perfectionis sit, non necessitatis, nisi in aliquo casu speciali.

Artic. 9 docet orationem Dominicam esse perfectissimam, quia non solum ponuntur omnia quæ desiderare possumus, sed etiam eo ordine quo desideranda sunt. Nam primò desideramus finē, vnde sūt duæ priores petitiones, quarum altera petimus gloriam ipsius Dei, altera nostram, quæ in Dei visione consistit. Secundò desideramus media ad talem finem, ac primò ea quæ per se ad illum conducunt, siue principaliter, quomodo est tertia petitio; siue instrumentaliter, pro quo est quarta petitio. Deinde petimus media per accidens, seu remotiones impedimentorum, quæ tria sunt, nempe peccatum, tentatio, & pœnalitas præsens, qua impedi-

DE IUSTITIA. CAP. II. 163
tur sufficientia vitæ; & pro his auertendis sunt tres vltimæ petitiones.

Artic. 10. docet, neque diuinis personis, neque brutis animalibus competere orare, sed creaturis tantum rationalibus: eò quòd oratio est actus rationis, per quem aliquis superiorem deprecatur, Articulo verò 11. ait, Sanctos pro nobis orare, quia cum oratio pro aliis facta ex charitate proueniat, quanto sancti, qui sunt in patria, sunt perfectioris charitatis, tanto magis orant pro viatoribus, qui orationibus iuari possunt; & quanto sunt Deo coniunctiores, tanto magis orationes eorum sunt efficaces: habet enim hoc diuinus ordo, vt ex superiorum excellentia in inferiora refundatur, sicut ex claritate solis, in aërem.

Articulo 12. docet orationem communem, quæ per ministros Ecclesiæ in persona totius fidelis populi Deo offertur debere esse vocalem. quia alias non posset innotescere populo, pro quo profertur: orationem verò singularem, quæ à persona singulari quacunque siue pro se, siue pro aliis offertur non debere ex necessitate esse vocalem. Ei tamen posse vocem adiungi triplici ratione. 1. ad excitandam interiorem deuotionem. 2.

quasi ad redditionem debiti, vt scilicet homo Deo seruiat, secundum illud totum quod ex Deo habet, id est, non solum mente, sed etiam corpore. 3. ex quadam redundantia ab anima in corpus, per affectum vehementem, iuxta illud Psal. 15. Lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea, &c.

Art. 13. docet, vt oratio sit meritoria, vel impetratoria, non opus esse quòd sit attenda per totum sed sufficere primam intentionem qua quis ad orandum accedit: requiri tamen attentionem vt oratio mentem spiritualiter reficiat. Notat autem triplicem attentionem adhiberi posse orationi, nempe ad verba, ad sensum, & ad finem orationis, scilicet ad Deum, & ad rem pro qua oratur; & hanc postremam ait maximè esse necessariam.

Art. 14. docet 1. orationem secundum causam suam debere esse continuam. Causa enim orationis est desiderium charitatis, quod in nobis debet esse continuum actu, aut virtute, eò quòd virtus huius desiderij manet in omnibus, quæ ex charitate facimus omnia autem ex charitate debemus facere. Docet 2. orationem secundum seipsam non debere esse continuam, quia vniuscuius-

que rei quantitas debet esse proportionata fini, quantitas potionis sanitati, vnde conueniens est vt oratio tantum duret, quantum vtile est ad excitandum interioris desiderij feruorem.

Artic. 15. docet orationem habere efficaciam merendi, in quantum procedit ex radice charitatis, mediante religione, & adiunctas habet quasdam virtutes ad meritum necessarias, nempe humilitatem, & fidem. Ad religionem enim pertinet, ipsam orationem Deo offerre, ad charitatem vero desiderium rei, cuius complementum oratione petit: fides autem est necessaria ex parte Dei quem oremus, vt scilicet credamus nos posse ab eo obtinere quod petimus; & humilitas est necessaria ex parte ipsius petentis, qui suam indigentiam recognoscit. Addit in responsione ad 1. orationem semper exaudiri, positus quatuor conditionibus; quando scilicet aliquis pro se petit, necessaria ad salutem, pie, & perseueranter.

Articulo 16. docet 1. peccatorem qui orat in quantum peccator, id est, secundum desiderium peccati, interdum exaudiri, non ex misericordia, sed ad vindictam. Deus enim quaedam negat propitius, quæ concedit iratus, vt ait Augu:

stinus tract. 74. in Ioan Docet 2. orationem peccatoris ex bono naturæ desiderio procedentem, à Deo exaudiri, non quasi ex iustitia, quia peccator hoc non meretur, sed ex pura misericordia; obseruatis tamen quatuor conditionibus ante memoratis, vt scilicet pro se petat, necessaria ad salutem, piè, & perseueranter. Notat autem in respons. ad 2. peccatorem piè orare, quia etsi habitu charitatis careat, petit aliquid ad pietatem pertinens; vnde etsi oratio illius non sit meritoria, est tamen impetratoria; quia meritum innititur iustitiæ, sed impetratio innitur gratiæ.

Articulo 17. docet, quatuor esse orationis partes, nempe orationes, postulationes, obsecrationes, & gratiarum actiones. Quia ad rationem tria requiruntur. 1. vt orans accedat ad Deum quem orat, quod significatur nomine orationis 2. requiritur petitio siue proponatur determinatè, quod aliqui vocant postulationem; siue indeterminatè, vt cum quis petit iuuari à Deo, quod nominant supplicationem, siue solum factum naretur, secundum illud Ioan. 11. Ecce quem amas infirmatur, quod vocant insinuationem. 3. requiritur ratio impetrandi

trandi

trandi quod petitur, & hoc vel ex parte Dei, vel ex parte petentis. Ex parte Dei est eius sanctitas, propter quam petimus exaudiri, & ad hoc pertinet obsecratio, quæ est sacra contestatio: sicut cum dicimus, Per natiuitatem tuam, libera nos Domine: Ratio verò impetrandi ex parte petentis est, gratiarum actio, quia de acceptis gratias agentes, meremur accipere potiora. Hæc est summa eorum, quæ S. Thomas quæst. citata de oratione fusè tractat, quibus nonnulla pro praxi addenda occurrunt, de horis canonicis: fit ergo.

 SECTO II.

Qui teneantur recitare horas, & quomodo excusentur ab earum recitatione.

CONCLUSIO I.

ORdinarij, beneficiati, & professi tenentur per se loquendo horas canonicas singulis diebus recitare.) Vel, tres sunt tituli ex communi sententia, obligantes ad recitationem horarum canonicarum. 1. est Ordinis sacri. 2. Professionis Religiosæ ab iis emissæ, qui ad chorum sunt destinati, illi enim tenentur sub mortali officium recitare, etiam de Iust,

H